

I. A részesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény mint tényálláson kívüli magatartás nem vonható a tettesként elkövetett cselekménnyel törvényi egységbe.

A részesi magatartások is csak akkor alkotnak törvényi egységet, ha azonos tettes cselekményeihez kapcsolódnak; ha a részes különböző tettesek által elkövetett alapcselekményhez fűződően követte el a költségvetési csalást, a részesi cselekmények rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik [Btk. 13–14. §, 396. § (1) bek.].

II. Abban az esetben, ha a terhelttel szemben utóbb emelt vád szerinti, az általa tettesként elkövetett költségvetési csalást megvalósító bűncselekmény elkövetési ideje megelőzi a bíróság által korábban jogerősen elbírált, és a terhelt által tettesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény miatti vádemelést, azok törvényi egységbe tartozóként az elbírált bűncselekmény részcselekményei és ítélt dolognak tekintendők. Erre tekintettel e cselekmények kapcsán a büntetőeljárást meg kell szüntetni [Be. 4. § (3) bek., 567. § (1) bek. b) pont; Btk. 396. § (1) bek.].

III. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság valamely megszüntetési ok, így a res iudicata törvénysértő megállapítása miatt szüntette meg az eljárást [Be. 4. § (3) bek., 567. § (1) bek. b) pont, 608. § (1) bek. e) pont, 649. § (2) bek. d) pont].

IV. A hamis magánokirat felhasználása kapcsán sem hagyható figyelmen kívül az, hogy a terhelt az adóbevallás benyújtásával a hamis magánokirat felhasználását tettesként, avagy a más terheltek részére történő segítségnyújtással – a fiktív számlák kiállításával – bűnsegédként követte-e el. A folytatólagosság egységébe – amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak – csak a tettesként elkövetett bűncselekmények vonhatóak; a részesként elkövetett cselekmények az azokat tettesként elkövető terheltek cselekményeihez igazodóan értékelendők [Btk. 6. § (2) bek., 13–14. §, 345. §].

[1] A törvényszék a 2016. március 31-én kihirdetett ítéletével a VIII. r. terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, részben tettesként, részben bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bek. a) és b) pont, (5) bek. b) pont] és folytatólagosan, részben tettesként, részben bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül négy év szabadságvesztésre, négy év közügyektől eltiltásra és öt év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani és abból a terhelt a büntetés fele részének kitöltése után bocsátható

feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró ítélőtábla a 2017. szeptember 27-én kihirdetett ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a VIII. r. terheltet érintően a költségvetést károsító bűncselekményre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezte és a terhelttel szemben a költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a), b) pont, (5) bek. b) pont] miatt indult büntetőeljárást megszüntette; a terheltet a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt megrovásban részesítette, a bűnügyi költség viselésére kötelezését mellőzte. Egyebekben az elsőfokú ítéletnek a VIII. r. terheltre vonatkozó részét helybenhagyta.
- [3] Az ítélőtábla ítéletével szemben a fellebbviteli főügyészség felülvizsgálati indítványt nyújtott be.
- [4] Abban a Kúria Bfv. II.372/2017/7. számú, továbbá a BH 2015.296. és a BH 2015.178. szám alatt közzétett határozataira hivatkozva kifejtette, hogy törvényi egységet csak törvényi tényálláson belüli magatartás, tehát tettesi cselekmény teremt, a bűnrészességre, mint tényálláson kívüli magatartásra törvényi egységet alapozni nem lehet, és a részesi cselekmény rendbelisége és minősítése a tettesi alapcselekményhez igazodik.
- [5] Ezért álláspontja szerint a terhelt bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette miatti korábbi elítélése nem eredményezhet ítélt dolgot a más tettesi alapcselekményhez kapcsolódó, más elkövetői minőségben megvalósított cselekmények tekintetében, így az ítélőtábla az ítélt dolog fogalmát tévesen értelmezte.
- [6] Megítélése szerint így az ítélőtábla tévesen helyezte hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletének az egyik rendelkezését és szüntette meg az eljárást az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 373. § (1) bekezdés d) pontjára hivatkozva, ezzel elkövetve a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II. e) pontja szerinti, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést.
- [7] Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott másodfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és a ítélőtáblát utasítsa új eljárásra, egyben hívja fel arra, hogy a bűnsegédként elkövetett, 323 205 000 forint vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettét bírálja el, míg a tettesként elkövetett, 88 721 000 forint vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette vonatkozásában a büntetőeljárást a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés I. d) pontja alapján szüntesse meg.
- [8] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt fenntartotta, és ugyancsak az ítélőtábla ítéletének hatályon kívül helyezésére és új eljárásra utasítására tett indítványt.

- [9] A védő az indítványra tett észrevételében kifejtette, hogy a költségvetési csalás tényállásának megalkotásával és törvénybe iktatásával a jogalkotói szándék szerint valamennyi költségvetést károsító cselekmény egy rendbeli bűncselekményt képez úgy, hogy az eredmény a bűncselekmény egységes minősítésére tekintettel az együttesen okozott vagyoni hátrány összegéhez igazodik, és az érték-egybefoglalás során nincs jelentősége annak, hogy az egyes rész-cselekmények elkövetői minősége különbözik. Álláspontja szerint a Btk. 396. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő cselekmény nem bontható két rendbelire, ha azok a Btk. 2. §-a alapján alkalmazott törvényi tényállás normatartalmának megfeleltek és így összevont bűncselekményt eredményeztek, és anyagi jogi szempontból egységesen tettesinek kell minősíteni a res iudicata tekintetében a rész-cselekményeket akkor is, ha azok közül egyes rész-cselekmények elkövetői minősége egyébként részesi. Ezért a ítéletábra ítéletének hatályban tartását indítványozta.
- [10] A fellebbviteli főügyészség felülvizsgálati indítványát a korábbi Be. hatálya alatt terjesztette elő. 2018. július 1-jén azonban hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.).
- [11] A Be. 870. § (1) bekezdése szerint a törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban is e törvényt kell alkalmazni, ha a törvény másként nem rendelkezik. A felülvizsgálat kapcsán ilyen eltérő szabály nincs, így a Kúria a Be. alapján eljárva folytatta le a felülvizsgálati eljárást.
- [12] A felülvizsgálati indítvány 2018. március 12. napján, azaz a másodfokú határozat 2017. november 3. napján történő közlésétől számított hat hónapon belül érkezett az ítéletábrára. Miután a Be. 652. § (3) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni, az joghatályos.
- [13] Ezért a Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel nyilvános ülést tűzött ki. Azon a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványban megjelölt ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdésében meghatározott esetleges további eljárási szabálysértéseket, illet azonban nem észlelt.
- [14] A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen a felülvizsgálati indítványt fenntartotta, és a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára tekintettel a 608. § (1) bekezdés e) pontjára és az 567. § (1) bekezdés a)–b) és d)–e) pontjaira, valamint (2) bekezdésére

hivatkozva a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az ítélet tábla új eljárásra utasítására, továbbá arra tett indítványt, hogy a Kúria hívja fel a másodfokú bíróságot a terhelt által bűnsegédként elkövetett költségvetési csalási cselekmény elbírálására, a tettesként elkövetett költségvetési csalás büntette miatt pedig az eljárás megszüntetésére.

- [15] A védő a nyilvános ülésen az észrevételeiben kifejtetteket fenntartva a megtámadott másodfokú határozat hatályban tartását indítványozta.
- [16] A törvényszék elsőfokú ítéletében megállapított tényállás VIII. r. terheltet érintő lényege a következő:
- [17] Az I–VI. r. és VIII. r. terheltek részvételével 2005–2006. évben számlázási (értékesítési) láncolat kialakítására került sor, melyben a terheltek által irányított, tényleges gazdasági tevékenységet nem folytató egyes gazdasági társaságok (G. Kft., V. Kft., F. Z. Kft., B. Bt., G. A. Kft., V. Bt., B. Kft. és a C. Kft.) szerepe az volt, hogy biztosítsák azt a bizonylati hátteret, melynek révén a H. F. Bt., illetve az azzal azonos érdekeltségi körbe tartozó F. Kft. jogtalan adóelőnyre tehet szert. A H. F. Bt. képviselője a II. r. terhelt, az F. Kft. képviselője pedig a VIII. r. terhelt volt.
- [18] Az I. r. és a VIII. r. terhelt folyamatosan figyelemmel kísérte a H. F. Bt. működését, közreműködött a fa alapanyagok beszerzésében és értékesítésében, és ez a bankszámla feletti rendelkezésre is kiterjedt.
- [19] Az I. r. terhelt a II. és a VIII. r. terhelttel történt megegyezés alapján a H. F. Bt. részére 2005 elejétől raklap és szélezetlen fűrészáru gyártásához szükséges alapanyagokat szerzett be, azonban erre – társai által is tudottan – számviteli bizonylat nélkül, az eljárás során meg nem állapítható mennyiségben és értékben került sor. Ennek következtében azonban nem álltak rendelkezésre olyan hiteles számviteli bizonylatok (beszerzési számlák, szerződések), melyeket a H. F. Bt. a saját könyvelésébe be tudott volna állítani.
- [20] Erre figyelemmel számlázási láncolatot alakítottak ki, úgy, hogy az alapanyag-beszerzés folyamatába ténylegesen nem működő gazdasági társaságokat vontak be, amelyek fiktív értékesítési számlákat állítottak ki egymásnak, illetve a H. F. Bt. részére, és az utóbbi így már rendelkezett olyan számviteli bizonylatokkal, amelyeket felhasználva lehetőség nyílt az áfa levonására, illetve visszaigénylésére.
- [21] 2005. év II. negyedévtől kezdve az I. r. terhelt az ismeretlen forrásból beszerzett fa alapanyag kiszámlázását nem saját (időközben fantomizált) cégén keresztül, hanem más, ténylegesen szintén nem működő – és általában csak egy-két adózási időszakban használt – gazdasági társaságokon keresztül intézte.

- [22] Ezekben a gazdasági társaságokban I. r. terhelt eleinte formálisan is jelen volt (mint a V. Kft. képviselőjének meghatalmazottja), a későbbiekben azonban már a cég (V. Bt., G. Kft., B. Kft., C. Kft.) képviselőjének, vagy a cég képviselője által meghatalmazott személynek (F. Kft.) a formális meghatalmazás nélküli megbízottjaként járt el, intézte az adott gazdasági társaság nevében a számlázást.
- [23] A számlát kibocsátó cégek képviselői tisztában voltak azzal, hogy az általuk jegyzett gazdasági társaság érdemi tevékenységet nem végez, ők maguk csupán ún. strómanként működnek közre a számlázási láncolatban tanúsított tevékenységükkel (számlák aláírása, a cégeknek a hatóság előtti képviselete).
- [24] A ténylegesen működő H. F. Bt. adófizetési kötelezettsége csökkentése érdekében az előállított termék egy részét 2005. év III. és IV. negyedévében és 2006. év I–III. negyedévében az Európai Közösségen belüli értékesítésként számlázta ki a szlovéniai honosságú, de szintén I. r. terhelt által képviselt L. E. d. o.o. elnevezésű cégnek.
- [25] Az F. Kft. nevében pedig a VIII. r. terhelt az L. E. d. o.o. és a H. B. GmbH részére fiktív számlákat állított ki annak érdekében, hogy az áfabevallásban ezeket adómentes közösségi értékesítésként szerepeltesse és ezáltal az áfafizetési kötelezettségét jogellenesen csökkentse.
- [26] A H. F. Bt. az áfafizetési kötelezettségét a fiktív számlák felhasználásával 2005. évben 119 745 000 forinttal, 2006. évben 203 460 000 forinttal, összességében 323 205 000 forinttal csökkentette.
- [27] A VIII. r. terhelt ahhoz nyújtott bűnsegélyt a II. r. terheltnek, hogy ő a költségvetést a H. F. Bt. nevében eljárva annak áfafizetési kötelezettsége kapcsán összesen 323 205 000 forint megkárosítsa.
- [28] Emellett mint az F. Kft. képviseletére jogosult ügyvezető az L. E. d.o.o. és a H. B. GmbH részére kiállított fiktív számlákat az áfabevallásában adómentes közösségi értékesítésként szerepeltette és ezáltal a kft. áfafizetési kötelezettségét jogellenesen csökkentette, az ennek révén visszaigényelt áfa összege 88 721 000 forint, a kiutalt/átvezetett áfa összege 13 200 000 forint volt.
- [29] Az ítélet tábla – bár nem a tényállás személyi részének kiegészítéseként megjelölve – tényként rögzítette azt, hogy a P.-i Járásbíróság a 2016. június 28. napján jogerőre emelkedett ítéletével az I. r. terheltet költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (3) bek. a) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) és számvitel rendje megsértésének büntette [Btk. 403. § (1) bek. b)

pont] miatt halmazati büntetésül két év, végrehajtásában öt év próbaidőre felfüggesztett, börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és hat év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte; a járásbíróság ítéletének II/1/a. és II/1/b. tényállási pontja szerint az I. r. terhelte az F. T. Kft. ügyvezetőjeként a valótlan tartalmú számlák adóbevallásban történő szerepeltetésével 2010. évben 25 402 000 forinttal csökkentette áfa adónemben az adóbevételt.

- [30] Emellett az elsőfokú ítéleti tényállás szerint az F. Kft. az áfafizetési kötelezettségét a fiktív számlák felhasználásával 2006. évben 88 721 000 forinttal csökkentette, azonban a ítélet tábla indokolása szerint 2006. évben a VIII. r. terhelte a költségvetési csalás büntettét tettesként 87 762 000 forint vagyoni hátrányt okozva valósította meg.
- [31] A Kúria – következetes gyakorlata szerint - az irányadó tényálláshoz tartozónak tekinti a jogerős határozat indokolásának bármely részében szereplő ténymegállapítást; az ítéletet a felülvizsgálati eljárásban akkor is egészében kell értékelni, ha az valamely szempontból nem felel meg a határozatszerkesztéssel szemben támasztott követelményeknek. (BH 2016.163.)
- [32] Ezért a másodfokú ítélet indokolásában a vagyoni hátrány mértékeként megjelölt adóhiány összegét, a 87 762 000 forintot, továbbá a P-i Járásbíróság ítéletének rögzítését a Kúria az elsőfokú ítéleti tényállás helyesbítésének, illetve kiegészítésének tekintette azzal, hogy a helyesbítéssel és kiegészítéssel a másodfokú bíróság a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontja szerinti megalapozatlanságot küszöbölte ki a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az iratok tartalma (igazságügyi könyvszakértői vélemény alapján).
- [33] Az indítványozó által felhívott 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak volt helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a fenti törvény 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II–IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor, és a 373. § (1) bekezdés II. pont e) pontja szerint ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés valósult meg, ha a bíróság az I. pontban megjelölt valamely ok törvénysértő megállapítása miatt az eljárást megszüntette; a 373. § (1) bekezdés I. d) pontja szerint ilyen megszüntetési ok volt az, ha a cselekményt jogerősen elbírálták.
- [34] A Be. ezzel egyező szabályokat tartalmaz. Így a 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A

Be. 608. § (1) bekezdés e) pontja szerint pedig feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a bíróság az 567. § (1) bekezdés a)–b) és d)–e) pontjában, valamint (2) bekezdésében meghatározott valamely ok törvénysértő megállapítása miatt az eljárást megszüntette.

- [35] A Be. 567. § (1) bekezdés b) pontja szerint az eljárás megszüntetésének van helye, ha a cselekményt jogerősen elbírálták.
- [36] A Kúriának azt kellett vizsgálni, hogy az irányadó tényállásra figyelemmel a Be. 4. § (3) bekezdése szerinti „res iudicata” mint büntetőeljárási akadály fennállt-e. A „res iudicata” ugyanis nem felülvizsgálati, hanem perújítási ok, amennyiben azonban nem a cselekmény ismételt elbírálása volt jogsértő, hanem az, hogy a res iudicata téves értelmezése miatt az elbírálás elmaradt, már nem perújításnak, hanem felülvizsgálatnak van helye.
- [37] A fenti jogi helyzet tehát felülvizsgálati okot valósít meg, de nem anyagi, hanem eljárásjogi alapon. Mint ahogy azt a Kúria a Bfv.II.372/2017/7. számú határozatában is kifejtette, a felülvizsgálat alapja ilyen esetben eljárási jogsértés.
- [38] Ahogy arra az eljárt bíróságok is utaltak, a Btk. 396. §-a szerinti költségvetési csalás törvényi egységként szabályozott bűncselekmény, amely felváltotta az elbírált bűncselekmények elkövetésének idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény 310. §-a szerinti adócsalást.
- [39] Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdése szerinti adócsalás esetében a halmazatban lévő bűncselekmények rendbelisége az adóbevallási időszakok és az adónemek különbözőségéhez igazodott. Azonban a rövid időközönként, ugyanarra az adónemre többször elkövetett adócsalási cselekmények folytatólagos egységbe tartoztak; ez az áfa adónemben a negyedéves, illetve a havi bevallások kapcsán bírt jelentőséggel. Az adóbevételt csökkentő egyes részcsselekmények emellett – ha a vagyon elleni bűncselekmény megvalósulásának feltételei is fennálltak – az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésébe ütköző csalással halmazatot alkottak.
- [40] Ezzel szemben az elbíráláskor hatályos, a Btk. 396. §-ában foglalt költségvetési csalás törvényi egység, és miután valamennyi adónemre és adóbevallási időszakra elkövetett, vagyoni hátrányt okozó cselekmény ebbe az egységbe tartozik, a folytatólagosság megállapítása kizárt, a vádemelés időpontjának van egységalkotó jelentősége.
- [41] A Btk. szerint így egységesen költségvetési csalásként kell értékelni a vád szerint még részben adócsalásként, részben csalásként minősített bűncselekményeket.
- [42] Az első fokon eljárt bíróság az elbíráláskor hatályos törvényt alkalmazta a terhelttel

szemben, és a másodfokon eljáró ítélőtábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az elbíráláskor hatályos Btk. 396. § alkalmazása a terheltre kedvezőbb elbírálást eredményez.

- [43] Mindazon okokra tekintettel, amelyeket az elsőfokú bíróság kellő részletességgel feltárt, a VIII. r. terhelttel szemben a Kúria álláspontja szerint is az elbíráláskor hatályos törvény, a Btk. eredményez kedvezőbb elbírálást, ezért a Btk. 2. §-ára figyelemmel cselekményeit eszerint kellett értékelni.
- [44] A P.-i Járásbírósághoz az ügyészség 2012. június 12. napján nyújtott be a vádiratot, abban az VIII. r. – ott XXIII. rendűként szereplő – terheltet 2 rendbeli, a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő költségvetési csalás büntetével, továbbá a Btk. 403. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző számvitel rendje megsértésének büntetével és a Btk. 345. §-ába ütköző hamis magánokirat felhasználásának vétségével vádolta. A vádat elbírálva a járásbíróság a 2016. március 1. napján kelt és 2016. június 28. napján jogerőre emelkedett ítéletében az VIII. r. terheltet költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bek. a) pont, (3) bek. a) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) és számvitel rendje megsértésének büntette [Btk. 403. § (1) bek. b) pont] miatt halmazati büntetésül két év, végrehajtásában öt év próbaidőre felfüggesztett, börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és hat év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A járásbíróság ítéletének II/1/a. és II/1/b. tényállási pontja szerint az jelen ügy VIII. r. terheltje az F. T. Kft. ügyvezetőjeként a valótlan tartalmú számlák adóbevallásban történő szerepeltetésével 2010. évben 25 402 000 forinttal csökkentette áfa adónemben az adóbevételt.
- [45] A kifejtettekre tekintettel a járásbíróság által elbírált, a terhelt által tettesként elkövetett, költségvetési csalásként értékelt cselekmények és a jelen ügyben vád tárgyává tett, tettesként elkövetett cselekmények valóban törvényi egységet alkotnak, azokat egységesen költségvetési csalásként kell elbírálni.
- [46] Az ekként értékelendő költségvetési csalás tényállását a P.-i Járásbíróság által elbírált vádirat benyújtásának időpontja, 2012. június 12. napja zárja le.
- [47] Abban az esetben, ha az ítélelhozatalt követően derül ki, hogy a vádemelés előtt a terhelt további olyan bűncselekményt követett el, amely az elbírált cselekménnyel törvényi egységet alkot, az ítélt dolognak – res iudicatának – minősül.
- [48] Miután az adott ügyben a VIII. r. terhelttel szemben az általa tettesként elkövetett cselekmények miatt emelt vád szerinti, a törvényszék által elbírált bűncselekmények

elkövetési ideje megelőzi a P-i Járásbíróság ítéletével elbírált cselekmények miatti vádemelést, azok a P-i Járásbíróság ítéletével elbírált bűncselekmény részcselekményei és mint ilyenek, ítélt dolognak tekintendők.

- [49] Azt az ítélet tábla helytállóan fejtette ki, hogy a törvényi egységbe tartozó részcselekmények közül a legsúlyosabban minősülő az irányadó, az egységként értékelt bűncselekmény minősítése ehhez igazodik, és csak a büntetés kiszabása körében értékelhető az, hogy a cselekmény egy része enyhébben minősül.
- [50] Azonban tévedett akkor, amikor a különböző elkövetői minőségben megvalósított részcselekményeket is a törvényi egységbe tartozóknak tekintette.
- [51] Az irányadó tényállás szerint a VIII. r. terhelt az F. Kft. nevében az L. E. d.o.o., a H. B. GmbH és a H. F. Bt. részére fiktív számlákat állított ki áfafizetési kötelezettségének csökkentése érdekében, és ezek felhasználásával 2006-ban összesen 87 762 000 forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek.
- [52] Ez a cselekmény a P-i Járásbíróság által elbírált, általa tettesként elkövetett részcselekményekkel valóban törvényi egységet alkot.
- [53] Ahogy azonban arra a felülvizsgálati indítványban az ügyész helytállóan hivatkozott, törvényi egységet csak törvényi tényálláson belüli magatartás, azaz tettesi cselekmény teremthet. A bűnrészességre mint tényálláson kívüli magatartásra törvényi egységet alapozni nem lehet (Kúria Bfv.II.372/2017/7. számú, valamint a BH 2015.296. szám alatt közzétett határozata).
- [54] A részesi cselekmény minősítése és rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik, a részesi elkövető felelősségének a tettesi alapcselekmény szab határt (BH 2015.178.).
- [55] A törvényi egységkénti – így a folytatólagos egységkénti – értékelését kizárja az, ha a részesi magatartások különböző tettesek által elkövetett több alapcselekményhez kapcsolódnak (EBH 2010.2214).
- [56] Ezért a terhelt terhére értékelt, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetettét [Btk. 396. § (1) bek. a) és b) pont, (5) bek. b) pont] megvalósító részcselekmények nem alkothatnak a P-i Járásbíróság ítéletével elbírált, tettesként elkövetett költségvetési csalás részcselekményeivel törvényi egységet.
- [57] Így mindazon részcselekmények, amelyekkel a terhelt társainak a H. F. Kft. nevében elkövetett, összesen 323 205 000 forint vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntetétéhez nyújtott bűnsegélyt, önállóan, a tettesként elkövetett cselekményektől elkülönülten bírálандók el.

- [58] Ezért az ítélőtábla törvénysértően helyezte hatályon kívül és szüntette meg az eljárást az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés I. pont d) pontja alapján res iudicata miatt azon cselekmények esetében, melyeket a VIII. r. terhelte bűnsegédként követett el.
- [59] Mivel e cselekmény tekintetében az ítélőtábla a Be. 567. § (1) bekezdés b) pontjának törvénysértő megállapításával szüntette meg az eljárást, elkövette a Be. 608. § (1) bekezdés e) pontja szerinti eljárási szabálysértést, ezzel megalapozva a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati okot.
- [60] Ezért a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte és az ítélőtáblát új másodfokú eljárásra utasította.
- [61] Amennyiben az ítélőtábla a megismételt másodfokú eljárás során a vádlott bűnösségének megállapítását megalapozottnak találja, körültekintően vizsgálnia kell ismételtén azt, hogy VIII. r. terhelten szemben az elkövetéskori, avagy az elbíráláskori törvény alkalmazása indokolt. Amennyiben az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvényt tekinti irányadónak, vizsgálnia kell a tettesként elkövetett adócsalásnak, illetve csalásnak minősülő (a jelen ügy tárgyát képező, 2006-ban elkövetett, illetve a P-i Járásbíróság ítéletével elbírált, 2010-ben elkövetett) bűncselekmények között eltelt időre figyelemmel a folytatólágosság megállapíthatóságát vagy annak kizártságát, ennek tükrében azt, hogy megvalósult-e a res iudicata, és ehhez igazodóan kell a tettesként elkövetett cselekményeket minősíteni (figyelembe véve az adócsalás és a csalás esetleges halmazatát is) mindkét elkövetési időszak tekintetében.
- [62] Emellett a 2005. és 2006. évben bűnsegédként elkövetett adócsalás kapcsán úgyszintén vizsgálandó, hogy az adócsalás mellett megvalósult-e a csalás, és a részcselekmények a folytatólágosság egységébe vonhatóak-e.
- [63] Amennyiben pedig – a vádlott bűnösségének megállapítása mellett – a hamis magánokirat felhasználásának vétségét is figyelembe véve a Btk. 2. §-ára figyelemmel az elbíráláskori törvényt találja alkalmazandónak, vizsgálnia kell, hogy a Btk. 396. §-a szerinti költségvetési csalásként értékelendő bűncselekmény részcselekményei közül a tettesként elkövetett, a helyesbített tényállás szerint 87 762 000 forint vagyoni hátrányt okozó cselekmény a P-i Járásbíróság által elbírált költségvetési csalással egységet alkot-e, és erre tekintettel a res iudicata miatt helye van-e az e cselekmények miatti eljárás megszüntetésének.
- [64] Azonban a 2005. és 2006. évben az irányadó tényállás szerinti, összesen 323 205 000 forint vagyoni hátrányt okozó költségvetési csaláshoz nyújtott bűnsegély esetében a

bűncselekmény elbírálásának van helye, így e körben a másodfokú bíróságnak a tényállás megalapozottsága, továbbá a cselekmények jogi értékelése kapcsán kell állást foglalnia. Csak ezt követően kerül abba a helyzetbe, hogy a büntetés kiszabásáról, intézkedés alkalmazásáról határozzon.

- [65] A Kúria utal a következőkre is:
- [66] A másodfokú bíróság a VIII. r. terheltet folytatólagosan elkövetett, hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt megrovásban részesítette.
- [67] A hamis magánokirat felhasználása kapcsán sem hagyható értékelés nélkül az, hogy a terhelt az adóbevallás benyújtásával a hamis magánokirat felhasználását tettesként, avagy a más terheltek részére történő segítségnyújtással – a fiktív számlák kiállításával – bűnsegédként követte-e el.
- [68] Miután e cselekmények nem alkotnak törvényi egységet, minősítésük kapcsán vizsgálni kell azt is, hogy a hamis magánokirat felhasználása esetében a tettesi, illetve a bűnsegédi magatartás megvalósítása során hány rendbeli bűncselekmény valósult meg, figyelemmel a Btk. 6. § (2) bekezdés szerinti folytatólagosság esetleges megállapíthatóságára is.
- [69] A másodfokú bíróságnak abban az esetben, ha az eljárást részben megszünteti, az ebbe a körbe tartozó cselekményeket érintően a bűnügyi költség viseléséről is rendelkeznie kell.

(Kúria Bfv. I. 454/2018.)